

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 273/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. júna 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Consilior Iuris s. r. o., Radlinského 51, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Robert Hayden, M.B.A., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Malacky sp. zn. 6 C 164/2014 z 9. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. decembra 2017 doručená a 27. decembra 2017 doplnená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Malacky (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 6 C 164/2014 z 9. októbra 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal na okresnom súde žalobu o určenie neplatnosti závetu. Podaná žaloba bola datovaná dňom 7. august 2012. Okresný súd vyzval sťažovateľa na doplnenie žaloby (sťažovateľ žalobu doplnil). Uznesením okresného súdu sp. zn. 6 C 164/2014 z 19. júla 2017 (ďalej aj „uznesenie o zastavení konania“) bolo konanie o podanej žalobe zastavené podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Proti uzneseniu o zastavení konania podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú okresný súd napadnutým rozhodnutím zamietol.

Sťažovateľ napadnutému rozhodnutiu vytýka, že okresný súd postupoval v zmysle platného a účinného zákona o súdnych poplatkoch ku dňu vydania uznesenia o zastavení konania (19. júla 2017) a napadnutého rozhodnutia (19. júla 2017), teda v zmysle novelizovaného zákona o súdnych poplatkoch (novelou č. 152/2017 Z. z.). Po novelizácii bola zo zákona vypustená možnosť zaplatiť súdny poplatok v lehote na podanie odvolania (porovnaj § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch).

Okresný súd svoj postup zdôvodnil tým, že ide o procesné ustanovenie, a preto sa odvolal na okamžitú aplikabilitu zmenenej normy.

Sťažovateľ poukazuje na to, že žaloba bola súdu doručená 5. septembra 2012, čo má význam z pohľadu legitímneho očakávania sťažovateľa, ktorý v tom čase novelizáciu zákona o súdnych poplatkoch predpokladať nemohol, na výsledok posúdenia jeho podania.

Navyše podľa § 18ca zákona o súdnych poplatkoch („Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. októbra 2012“) z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012.

Sťažovateľ sa teda domáha toho, že novelizovaný predpis (zákon o súdnych poplatkoch) mu umožňoval uhradiť súdny poplatok v lehote, ktorú by mu súd určil vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, prípadne aj v lehote na podanie odvolania podľa § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch. Sťažovateľ poukazuje na to, že už citované prechodné ustanovenie zákona o súdnych poplatkoch jasne ustanovuje, že z úkonov urobených pred novelizáciou sa vyberajú poplatky podľa predchádzajúcich predpisov. Okresný súd preto podľa názoru sťažovateľa aplikoval príslušné ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch na vec retroaktívne, čím mu odoprel možnosť riadne o svojej veci pred súdom konať.

Okresný súd v napadnutom rozhodnutí uvádza, že doručil sťažovateľovi výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu 12. mája 2014. Lehota na zaplatenie súdneho poplatku teda sťažovateľovi uplynula 28. mája 2014.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ poukazuje na to, že okrem už uvedeného mu bola 22. mája 2015 ešte raz doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu, avšak táto výzva neobsahovala poučenie o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku tak, ako to vyžaduje § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch platný a účinný v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ktorý okresný súd podľa názoru sťažovateľa aj tak aplikoval retroaktívne). Uvedenú vadu mohol okresný súd odstrániť novou výzvou, ale nemohol na základe takto chybné výzvy konanie zastaviť. Na túto výzvu sa sťažovateľ odvoláva.

Napokon sťažovateľ poukazuje aj na vady v doručovaní rozhodnutia o zastavení konania. Podľa § 105 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov a ustanovení zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon

o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) sú súdy povinné doručovať písomnosti do elektronickej schránky adresáta, ktorú má právny zástupca sťažovateľa ako právnická osoba povinne aktivovanú.

Uznesenie okresného súdu sp. zn. 6 C 164/2014 z 19. júla 2017 (o zastavení konania) však bolo napriek už uvedenému doručené poštovou zásielkou. Podľa názoru sťažovateľa mu preto uznesenie o zastavení konania nebolo do dnešného dňa riadne doručené. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí poukazuje na § 17 ods. 4 zákona o e-Governmente, podľa ktorého ak z technických dôvodov nie je orgán verejnej moci objektívne schopný vykonať právny úkon pri výkone verejnej moci elektronicke a tieto technické dôvody trvajú po takú dobu, že by na strane orgánu verejnej moci mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti konať v lehotách podľa zákona, je oprávnený vykonať tento úkon aj inak ako elektronicke, ak mu to zákon nezakazuje. Sťažovateľ sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, pretože podľa jeho názoru okresný súd nebol ohrozený na povinnosti konať v lehotách (dokonca v napadnutom rozhodnutí žiadne technické problémy neidentifikoval), a teda nebol oprávnený doručovať uznesenie o zastavení konania elektronicke.

V závere sťažnosti sťažovateľ poukazuje na to, že súdny poplatok za podanú žalobu zaplatil 28. júla 2017 a chce, aby súd v jeho veci konal. Dodáva tiež, že podľa § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch pre nezaplatenie poplatku súd podľa § 9 konanie nezastaví, ak už začal konať vo veci samej. Sťažovateľ poukazuje na to, že okresný súd ho výzvou zo 6. mája 2014 vyzval na predloženie listinných dôkazov preukazujúcich tvrdenia uvádzané v žalobe, výzvou z 29. septembra 2014 ho vyzval, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k vyjadreniu žalovaného v I. a II. rade, a výzvou z 5. marca 2015 ho vyzval, aby sa vyjadril k vyjadreniu žalovaného v III. rade. Podľa názoru sťažovateľa teda okresný súd konal vo veci samej a zaplatenie súdneho poplatku si má od sťažovateľa vymáhať v zmysle zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok“).

Sťažovateľ v doplnení sťažnosti z 27. decembra 2017 poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 9/2014 z 12. novembra 2014. Predmetný nález používa ako podporný

argument pre tvrdenie o tom, že sťažovateľ ako adresát právnej normy (zákon o súdnych poplatkoch) prispôboval svoje správanie svojho času existujúcemu novelizovanému stavu, z čoho vyvodzuje, že zastavenie konania bolo nenáležité, pretože v čase doručenia mu výzvy na zaplatenie súdneho poplatku mohol súdny poplatok zaplatiť aj v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania. Sťažovateľ uvádza, že v prípade, ak by okresný súd zastavil konanie po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku (28. mája 2014), patrilo by mu zaplatiť súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania.

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením Okresného súdu Malacky sp. zn. 6 C 164/2014 z 9. októbra 2017 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušil, aby vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie o tom, že okresný súd použil § 10 ods. 1 a 3 zákona o súdnych poplatkoch na prejednávajúcu vec retroaktívne, čo zabránilo sťažovateľovi o svojej veci konať, tvrdenie o absencii poučenia sťažovateľa o možnosti zastavenia konania vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu, tvrdenie o vadách doručenia uznesenia o zastavení konania a napokon aj tvrdenie o tom, že okresný súd začal konať vo veci samej, a preto je v jeho právomoci nezaplatený súdny poplatok vymáhať.

Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „sú výsledkové“, to znamená, musí im zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, III. ÚS 196/2015). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“; napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002), vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Čo sa týka namietanej nespravodlivosti konania z titulu retroaktívnej aplikácie zákona o súdnych poplatkoch, ústavný súd neprehliada existenciu prechodného ustanovenia § 18ca zákona o súdnych poplatkoch.

Podľa § 18ca zákona o súdnych poplatkoch z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012.

V súdnej veci sú však dané aj iné okolnosti, ktoré k hodnotovej úvahe o jej výsledku majú čo pridať. Zo sťažnosti a z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že sťažovateľovi boli okresným súdom doručené dve výzvy na zaplatenie súdneho poplatku (jedna 12. mája 2014 a druhá 22. mája 2015). Konanie o podanej žalobe bolo v konečnom dôsledku zastavené

pre nezaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľ tvrdí, že vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku z 22. mája 2015 nebol poučený o možnosti zastavenia konania pre nezaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch). K prvej výzve na zaplatenie súdneho poplatku (z 12. mája 2014) však rovnakú výhradu nemá, pričom zákon o súdnych poplatkoch v toho čase platnom a účinnom znení poučenie o možnosti zastavenia konania tak isto predpisoval. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ predstiera, že o možnosti zastavenia konania nevedel a nebol o nej poučený, pričom uvedenú situáciu využíva na tvrdenie, že konanie malo byť zastavené nespravodlivo.

Navyššie tvrdenie o absencii poučenia sťažovateľa o možnosti zastavenia konania vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu nie je ničím podložené.

Podľa ústavného súdu má nepredloženie dôkazov o tom, že k zásahu do práv sťažovateľa došlo, významné procesné dôsledky, keďže sťažnosť tak vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

Hoci sťažovateľ splnil povinnosť vyplývajúcu z § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde a k svojej sťažnosti pripojil napadnuté rozhodnutie okresného súdu, nemožno opomínať § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý zaväzuje navrhnúť a predložiť aj ďalšie dôkazy, ktorých obsah môže odrážať konkrétny typ sťažnostnej námietky a na základe ktorých by ústavný súd mohol verifikovať tvrdenia sťažovateľa o porušení jeho základných práv a slobôd.

Tvrdenie o tom, že okresný súd zastavil konanie o podanej žalobe nespravodlivo z dôvodu absencie poučenia sťažovateľa o možnosti zastavenia konania, sťažovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal. Ústavnému súdu nepredložil žiaden z listinných dôkazov (výzvu preukazujúcu absenciu poučenia o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku), o ktorých tvrdí, že zakladajú porušenie označených práv. Ústavný súd za takejto dôkaznej situácie nemá dôvod spochybňovať dostatočne určitý a jednoznačný záver okresného súdu

o tom, že výhrady sťažovateľa týkajúce sa porušenia v sťažnosti označených práv sú vo vzťahu k tejto námietke neopodstatnené.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ napokon uhradil súdny poplatok za žalobu (okresnému súdu doručenú 5. septembra 2012) až 28. júla 2017.

Z už uvedeného vyplýva, že sťažovateľ bol okresným súdom po tom, čo súd zistil nezaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu, opakovane vyzvaný na odstránenie tohto nedostatku, pričom bol upozornený aj na možnosť zastavenia konania. Sťažovateľ na výzvy okresného súdu nereagoval, čo malo za následok zastavenie konania. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľovi bol poskytnutý dostatočný priestor pre zaplatenie súdneho poplatku, bol upozornený na následky jeho nezaplatenia, a preto nevyhnutne nevníma zastavenie konania ako nespravodlivé. Ústavný súd totiž nevníma ako vierohodný argument sťažovateľa o tom, že pri opodstatnenom záujme o prejednanie svojej veci chcel najprv počkať na zastavenie konania a následne v lehote na podanie odvolania súdny poplatok za podanú žalobu zaplatiť, aby sa o nej mohlo ďalej konať. Sťažovateľ svoje správanie vysvetľuje len tým, že právna úprava zákona o súdnych poplatkoch mu také správanie umožňovala, a preto ho chce aj využiť. Podľa názoru ústavného súdu ale správanie sťažovateľa nesvedčí o jeho tvrdenom náležitom záujme o prejednanie vlastnej veci (zásada *vigilantibus iura scripta sunt*) a sťažovateľ zároveň pre svoje neštandardné správanie neuvádza žiadne dôvody. Za takého stavu ústavný súd nevidí dôvod na zásah do zastavenej veci. Je treba tiež dodať, že novelizácia zákona o súdnych poplatkoch vypúšťajúca možnosť zaplatiť súdny poplatok v lehote na podanie odvolania (§ 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch) bola materiálne odôvodnená aj tým, že pôvodné znenie zákona o súdnych poplatkoch umožňovalo špekulatívne správanie pri podávaní návrhov na začatie konania („doplatenie“ súdneho poplatku po zastavení konania a následné „oživenie“ sporu), čo okrem iného viedlo k nerešpektovaniu súdnych výziev a v dôsledkoch k neefektívnemu zaťažovaniu administratívneho aparátu súdov a predlžovaniu súdnych konaní. Napokon sťažovateľ argumentuje aj tým, že súd s ním riadne konal (doručenie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku a výzvy na repliku), pričom tento argument používa na odôvodnenie tvrdenia o tom, že súd už začal konať vo veci samej. Sťažovateľ napriek tomu namiesto

prejavu rešpektovania súdnych výziev od okresného súdu požaduje, aby si nezaplatený súdny poplatok od neho vymáhal v zmysle zákona o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok. Za uvedených okolností je ústavný súd toho názoru, že sťažovateľ má záujem o neopodstatnené využitie negatívnej externality (zastaralého) zákona.

K samotnému tvrdeniu o začatí konania vo veci samej okresný súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že za konanie vo veci samej považuje prednes žaloby na pojednávaní, resp. vydanie platobného rozkazu.

K tvrdeniu o vadách v doručovaní uznesenia o zastavení konania ústavný súd v krátkosti dodáva, že pre posúdenie prípadu bola významná vedomosť sťažovateľa o obsahu rozhodnutia o zastavení konania. Inštitút doručenia je formalizovaným procesom aj kvôli preukázateľnému oboznámeniu adresáta s obsahom doručovanej zásielky. Okresný súd preukázateľne doručil právnomu zástupcovi sťažovateľa uznesenie o zastavení konania, a ten prevzatie zásielky vlastnoručným podpisom potvrdil. Prelomiť súdený prípad na spôsobe doručenia je podľa názoru ústavného súdu z uvedeného dôvodu neopodstatnené.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

O ďalších návrhoch sťažovateľa formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu, vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie, náhrada trov konania) z dôvodu odmietnutia sťažnosti nebolo potrebné rozhodnúť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2018